

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. DIONYSII || CARTHVSIANI, DE || DOCTRINA ET REGV-||lis
vitae Christianæ**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1577

VD16 D 1959

De nobilitate Deiformi anime sanctę Deum feruenter amantis, &
inæstimabili vilitate animæ induratæ seu peccatricis 25.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60177)

TH.
pendit
fideret
landum
& fide
di nudo
lle nal
ced que
lubret
t vt do
t pecca
inae fan
atiuum
itur pe
yam in
olus ad
it, pæ
cum la
us ergo
fallat
nymus
quod ei
semper
idus fu
nit, sed
preciosa
sancto
pecca
estatur
ccator,
vt mo.

DE ARCTA VIA SALV. 165

vt moriens obliuiscatur sui, qui uiuus
& sanus oblitus est Dei, Et Augusti-
nus: Non potest male mori, qui benè
vixit: & vix benè moritur, qui male vi-
uit, veruntamen de nullo est desperan-
dum, sed peccator etiam in extremis
est ad pænitentiam hortandus, Inter-
dum namque fortasse contingit, quã-
uis rarissime, vt qui tempore sanitatis
neglexit pænitere, tunc pænitendo
misericordiam impetret. Nihilominus
stultissimus est omnis viuens, & inco-
mis, qui se tanto committit discrimi-
ni, Agamus ergo quod tutius est, pæ-
nitendo & vitam corrigendo quotidie
dum sani consistimus. cum propheta
deuotissime deprecantes. Ne proicias *Psal. 70.*
me domine in tempore senectutis,
quum deficiet virtus mea ne derelin-
quas me, Eccè enim nunc tempus acce-
ptabile, nunc dies salutis, vt dicit Apo-
stolus. *2. Cor. 5.*

*De nobilitate dei formi anima sancta
Deum feruenter amantis & in-
estimabili vilitate anima
indurata seu pec-
catrix.*

Arti

Articulus XXV.

Canti. 6.

Væ est ista velut aurora con-
furgens. pulchra vt luna, ele-
cta vt sol, terribilis vt castro-
rum acies ordinata? Quem

1. Ioan. 3.

admodum ait Iohan. Nunc filij Dei se-
mus. & nōdum apparuit quid erimus.
Scimus, quoniā cum aparuerit simila
ei (s. Deo) erimus, quia videbimus e-
um sicuti est, hoc est, clarè & immedia-
te per speciem. Visio autem intello-
ctualis fit per formam seu speciem in-
telligibilem. quæ est similitudo rei in-
tellectæ. Nec potest similitudo illa
replere præsentare, nisi fuerit ipsa
rei adæquata. Omnis autem forma &
similitudo & species creata à plena re
præsentatione diuinæ essentiæ occu-
bit, distat & deficit infinitè. Idcirco

Thomis.

secundum Thomam, DEVS videtur
in patria, per hoc quod ipsa diuina es-
sentia vnitur mentibus beatorum
loco intelligibilis formæ: non per in-
habitationem, sed assistentiam, ita quod
diuina essentia est, quod & quo in be-
atifica visione: Potiō visio ista super-
dignissima est penitus supernaturalis
quam

TH. DE ARCTA VIA SALV. 399

quam philosophi omnimodati creatæ,
etiam substantijs separatis impossibi-
lem esse putabant. Vnde vt eam obti-
neamus, indigemus multis superna-
turalibus donis medijs atque auxilijs.
Et primo datur nobis à Deo benedicto
gratia gratum faciens, quæ ipsam in-
tellectualis ac rationalis naturæ es-
sentiam ornat & perficit, atque inesse
supernaturali diuino & ad promeren-
dum vitam æternam idoneo statuit.
Insuper charitas qua Deus proximus
que amatur, supernaturaliter, purè,
gratuitè nobis à spiritu sancto infun-
ditur, sed & fides quoque & spes. Hæc
charitas in habente præponderat amo-
ri totius vniuersi, ita vt plus diligit
Deum quam vniuersa creata, imò mi-
nimus gradus charitatis facit DEVM
plus toto vniuerso amari, Aliter ho-
mo non esset in statu salutis, prout
Thomas pulchrè deducit. Præte-
rea secundum dolores, quicumque
habet charitatem, & gratiam iam
præfatam habet etiam septem dona
spiritus sancti, saltem secundum ali-
quem gradum, cæterasque virtutes
infusas charitati, & gratiæ connexas,

Thomas.

Quo autem in charitate & gratia magis profecerit, eo in donis & virtutibus sublimius crescit. Denique tanta est dignitas atque excellentia horum supernaturalium bonorum, ut nec comprehendi facile, nec explicari possit. Nulla quippe naturalis perfectio, forma, decor, aut claritas eis potest æquari. Non tantum neque tam pulchrè ornat lux cælestis substantiam solis & lunæ. quantum gratia decorat essentiam animæ. Nec sol tantum venustat regionem cœlestem: quantum charitas Dei venustat animæ voluntatem. Sed nec septem planetæ tantum ornant orbis cœlestes: quantum septem dona spiritus sancti ornant atque clarificant animæ vires. Neque vniuersitas denique siderum tantum decorat ac perficit firmamentum seu sphaeram octauam: quantum vniuersitas cæterarum virtutum dignificat, ornat, & perficit animam. Quemadmodum iuxta Philosophum beatitudo potius consistit in actu quam habitu: sic apud Theologos magis perfectio consistit in actibus virtuosis, quam in ipsis habitibus. Nobiliorum quoque habituum nobiliores sunt actus. Cum ergo

Philoso.

I

præ.

H. DE ARCTA VIA SAL. 397

præhabita gratiæ bona ac dona sint
habitus tam præstantes ac summi, nõ-
ne nobilissima, deiformis atque præ-
lucida tibi videtur animã Christiana,
quæ horum habituum actibus iugiter
occupatur, quæ tam spiritualiter, super-
naturaliter ac deiformiter conuersa-
tur, Deum tam eminenter colit & ve-
neratur: cuius vtique conuersatio est
in cœlis? Hinc nimirum anima talis
est dei filia, amica, & sponsa, secreto-
rum cœlestium conscia, Deo familia-
ris, conformis in affectu, ac intima
hæres Dei, cohæresque Christi, quæ
reuelata facie gloriæ Dei contemplas,
in eadem transformatur imaginem,
à claritate in claritatem. Quia in fa-
stidium versa sunt ei omnia ista mun-
dana, caduca, carnalia, humana sola-
tia, laudes, honores & pompæ seculã-
res, & quicquid displicet Deo, quic-
quid vero nouerit Deo placere, hoc
toto affectu amplectitur. Denique se-
cundum philosophos, motus sortitur
dignitatem, nomen & speciem à ter-
mino ad quem. Actio quoque dignifi-
cari solet a dignitate obiecti atq; ma-
teriæ circa quam. Quanta ergo est
dignitas & gloria eius cuius motus, &
actus,

actus, vita, intentio versantur iugiter
 circa Deum excelsum, & terminan-
 tur in ipsum, quem constat dignitatis
 esse immensæ vniuersisq̄ alijs in-
 finitum præeminere? Hæc frater
 amande sic breuissime tango, vt te ad
 veræ atque diuinæ nobilitatis, hoc
 est, ad sanctæ ac religiosæ conuersa-
 tionis, ad sacratissimæ perfectionis a-
 morem inducam, excitem, & accendā.
 Quod vt ardentius appetas, etiam de
 peccatricis animæ vilitate, peruersita-
 te, & deformitate modicum dicam.
 Hæc itaque cum sit per peccatū mor-
 tale à Deo auersa, spiritaliter mortua
 est, nec agit aliquid gratum Deo, aut
 meritorium vitæ æternæ. Hæc bona
 transitoria, sensibilia mundana, vilis-
 sima, summo, æterno, perfecto, infi-
 nito & incommutabili bono Deo ve-
 ro, omnipotenti ac super gloriosissi-
 mo præfert, (in quo quidem Deū ma-
 xime inhonorat) in caducis & vanis
 sibi finem constituit, nec finaliter in
 creatore quiescit, sed ei prorsus ingra-
 ta est, ei non curans adhærere, subdi,
 parere: dæmonibus assimilatur, vitijs
 famulatur, Deo odibilis, angelis di-
 splicens, seipsam incessabiliter ledens,
 deturpans,

H. DE ARCTA VIA SAL. 399

deturpans, damnandamque faciens. Quo plus in terrenis ac trāsitorijs atq; carnalibus delectatur: eo vilius viuit, eo infelicioꝛ est. Quo plus mundi vanitatibus gaudet, eo se corā Deo cōtemptibilibus habet, cū nō sit timorata neque sollicita Deo obedire, debitamq; reuerentiam in omnibus exhibere. Deniq; per act⁹ virtuosos, & sanctos diuinæ dilectionis affectus Deo præcipue assimilamur. Per passiones vero, vanitates & vitia, dissimiles ei efficiamur. Similitudo autē est causa amoris, quemadmodū dissimilitudo odij & rancoris: sed & perfectio creaturæ præsertim rationalis & intellectualis est creatori proportionabiliter assimilari. Quanto igitur virtutibus insigniores efficiamur, tanto Deo similioꝛes sumus, charioꝛes, & intus speciosiores. Quanto vero magis peccamus, tãto Domino Deo nostro dissimilioꝛes, odibilioꝛes, turpioꝛesque sumus. Quod reuera ignobilissimum est atq; miserimum. Magna est ergo (vt vides) inter animam virtuosam & vitiosam differentia atque distantia. Vnde etiam secundū Philosophū: *Philosoph:*
Homo contemplatiuus est amatissimus

mus

400 D. DIONYS. CARTH.
mus Deo : iniustus vero & vitiosus
decies milies deterior bruto. Quod vi-
tique ex diversitate remunerationis
eorum clarissime innotescit. Virtuo-
sam siquidem constituit in caelo em-
pyreo, dans ei seipsum in praemium,
& omnia sua communicans ei per in-
mediatam beatificamque unionem
cum ipso. Vitiosam vero à se inater-
num repellit, demonibus tradit, in
inferno constituit, sempiternis penis
addicit. Nunc ergo dilecte discerne in-
ter haec duo, & quod melius iudicas,
elige & oblerua. Noli te ipsum car-
nus vilificare, ut daemonum & peccati
inueniaris mancipium. Fac modicum
propter Deum, & propter huius bre-
uissimae ac incertissimae vitae diuitias,
delicias, & honores: noli praememora-
tam deuotae animae dignitatem, deco-
rem, deificationem negligere, sed ti-
morate & custodite coram altissimo
vive, praesertim cum per vnum pecca-
rum mortale, omnia supernaturalia
gratiae dona perdantur, & anima ad
instar diaboli turpis, peruersa, inor-
dinata efficiatur.

Di